

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

О.В. Маловічко, О.П. Масюк, О.С. Сорокіна, Т.О. Ратушина

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до написання та оформлення
курскових робіт здобувачів
освітнього рівня *фаховий молодший бакалавр*
спеціальності 231 «Соціальна робота»
освітньо-професійних програм «Соціальна робота»
та «Соціальна адвокація»**

**Запоріжжя
2024**

УДК: 378.147.091.3:001]:364(076.5)
М 545

Укладачі:

Маловічко О.В., викладач дисциплін освітньо-професійної програми соціальна робота Відокремленого структурного підрозділу «Економіко-правничий фаховий коледж Запорізького національного університету», кандидат філософських наук, доцент, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Масюк О.П., викладач дисциплін освітньо-професійної програми соціальна робота Відокремленого структурного підрозділу «Економіко-правничий фаховий коледж Запорізького національного університету», спеціаліст вищої категорії, доктор філософських наук, доцент.

Сорокіна О.С., викладач дисциплін освітньо-професійної програми соціальна робота Відокремленого структурного підрозділу «Економіко-правничий фаховий коледж Запорізького національного університету», спеціаліст вищої категорії, кандидат філософських наук, доцент.

Ратушина Т.О., кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології Запорізького національного університету.

Заслухано та затверджено на засіданні циклової комісії з соціальної роботи, педагогіки та адвокатури ВСП «Економіко-правничий фаховий коледж ЗНУ» протокол № 1 від 29.08.2024 р.

Методичні рекомендації з написання курсових робіт відповідають нормативній базі ВСП «Економіко-правничий фаховий коледж ЗНУ» щодо освітнього процесу (Положення про організацію освітнього процесу в ВСП «Економіко-правничий фаховий коледж ЗНУ» протокол №1 від 30.08.2023 р.) та ДСТУ 3008:2015. «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання».

Дані методичні рекомендації містять опис основних правил, структури, етапів роботи, оформлення та специфіки захисту курсових робіт відповідно до ступеня підготовки фахівців. Рекомендовано для здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності 231 «Соціальна робота» освітньо-професійної програми «Соціальна робота» та «Соціальна адвокатура».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ДОСЛІДНИЦЬКИХ РОБІТ	8
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ	10
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	13
3.1. Вибір теми та організація дослідницької роботи.....	13
3.2. Основні етапи виконання курсової роботи.....	15
РОЗДІЛ 4. ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	18
4.1. Оформлення тексту курсової роботи	18
4.2. Оформлення ілюстрацій і таблиць у курсовій роботі	20
РОЗДІЛ 5. ВИМОГИ ЩОДО ОРИГІНАЛЬНОСТІ ТЕКСТУ КУРСОВИХ РОБІТ.....	21
5.1. Загальні поняття про плагіат та академічну доброчесність.....	21
5.2. Шляхи виявлення плагіату та використання ШІ в курсовій роботі.....	22
5.3. Перевірка курсової роботи на плагіат та використання ШІ	24
РОЗДІЛ 6. ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ КУРСОВИХ РОБІТ	26
6.1. Обов'язки наукового керівника виконавця курсової роботи	26
6.2. Підготовка студента до виступу за результатами курсової роботи	27
6.3. Критерії оцінювання курсових робіт	29
РОЗДІЛ 7. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	35
ДОДАТКИ	37
Додаток А. Приклад оформлення титульного аркушу курсової роботи	37
Додаток Б. Приклад оформлення завдання на курсову роботу	38
Додаток В. Приклад оформлення календарного плану виконання курсової роботи	39
Додаток Г. Приклад оформлення реферату на курсову роботу	40
Додаток Д. Приклад оформлення змісту курсової роботи	41
Додаток Е. Приклад оформлення вступу курсової роботи	42
Додаток Ж. Приклад оформлення структури курсової роботи	44
Додаток З. Приклади оформлення списку літератури	45
Додаток І. Блан оцінювання роботи науковим керівником	46
Додаток К. Глосарій до курсової роботи	48

ВСТУП

Написання курсової роботи з дисципліни «Технології соціальної роботи» є певним підсумком навчальної та дослідницької активності студентів, які спеціалізуються на соціальній роботі та соціальній адвокації. Ці методичні вказівки присвячені тому, щоб допомогти здобувачам фахової передвищої освіти та їх науковим керівникам подолати цій шлях без додаткових складностей.

Положення про організацію освітнього процесу у відокремленому структурному підрозділі «Економіко-правничий фаховий коледж Запорізького національного університету» дає наступне визначення: **«Курсова робота** – це індивідуальне науково-дослідне завдання, яке є творчим або репродуктивним виконанням конкретних завдань щодо об'єктів практичної або наукової діяльності фахівця, що виконується здобувачем фахової передвищої освіти самостійно під керівництвом педагогічного працівника на основі компетентностей, набутих з конкретних дисциплін» [7, с. 7]. В нашому випадку базовим курсом є дисципліна «Технології соціальної роботи», яка розгорнуто розкривається за допомогою курсової роботи, що виконується в рамках освітньо-професійних програм «Соціальна робота» та «Соціальна адвокація». Засвоєння та активне використання даних методичних вказівок є обов'язком всіх учасників освітнього процесу, що дозволить реалізувати захист курсових робіт на якісному рівні науково-дослідницького та навчально-педагогічного діалогу.

Методичні вказівки до написання та оформлення курсових робіт здобувачів освітнього рівня фаховий молодший бакалавр спеціальності 231 «Соціальна робота» зазначених освітньо-професійних програм включають рекомендації та нормативні регулятори, які окреслюють параметри ведення дослідницької діяльності та оформлення курсових робіт як кроку у професійне життя фахівця із соціальної роботи та соціальної адвокації.

Основні цілі написання курсових робіт у цій галузі полягають у практичному оволодінні здобувачем фахової передвищої освіти навичок щодо використання технологій соціальної роботи на практиці, ефективному використанні підходів та методів дослідження соціальної сфери у науковій та професійній площині; формування цілісного професійного світогляду для успішного початку кар'єри у обраній сфері діяльності.

При написанні цієї роботи студенти закріплюють базові знання у соціальній роботі, які екстраполюються на сучасний стан розвитку українського суспільства, що знаходиться в епіцентрі російсько-української війни. Це потребує від фахівця добре засвоєних вмінь, знань та навичок щодо підтримки та допомоги клієнтам соціальної роботи та соціальної адвокації.

Освітньо-професійні програми фахової передвищої підготовки «Соціальна робота» та «Соціальна адвокація» [5; 6] дають чітку рамку можливостей і вимог, які відображаються у наступних компетенціях та результатах навчання:

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»

Загальні компетентності:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, а також необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел в галузі соціальної роботи та адвокації;
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- здатність діяти у відповідності з принципами академічної доброчесності.

Спеціальні компетентності:

- здатність розуміти сутність, напрямки та види соціальної роботи;
- здатність визначати шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення;

- здатність до конструктивного діалогу, спонукання до дій та мотивування шляхом застосування різних мовних прийомів риторики;

- здійснювати пошук, аналіз і оброблення інформації для розв'язання професійних завдань.

Результати навчання:

- розв'язувати типові задачі в професійній діяльності;
- застосовувати інформаційні ресурси та методики оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп;
- застосовувати етичні принципи і стандарти соціальної роботи у професійній діяльності;
- використовувати технології соціальної діагностики, профілактики, корекції із застосуванням сучасних форм та методів професійної діяльності;
- здійснювати соціальне інспектування і оцінку потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах;
- організовувати заходи з реабілітації, реінтеграції, соціальної адаптації отримувачів соціальних послуг;
- аргументувати шляхи подолання проблем та обирати методи їх вирішення;
- знаходити рішення для покращення соціального добробуту та соціальної безпеки громадян;
- визначати зміст і види співпраці з представниками різних професій, груп, громад у професійній діяльності;
- планувати, аналізувати, контролювати та оцінювати власну роботу та роботу інших осіб у спеціалізованому контексті;
- виявляти та залучати ресурси особистості, соціальної групи та громади для виконання завдань професійної діяльності;
- володіти навичками якісного академічного письма та дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Освітньо-професійна програма «Соціальна адвокація»

Загальні компетентності:

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності:

- здатність надавати допомогу і підтримку спеціальним групам клієнтів;
- здатність аналізувати та оцінювати результати професійної діяльності;
- здатність забезпечувати збір первинної інформації, актуалізацію статистичних даних щодо отримувачів соціальних послуг.

Результати навчання:

- розв'язувати типові задачі в професійній діяльності;
- планувати, аналізувати, контролювати та оцінювати власну роботу та роботу інших осіб у спеціалізованому контексті.

Практичне значення написання курсових робіт

Студенти зазначених освітньо-професійних програм представляють результати своїх дослідження у курсових роботах, які також можуть бути використані для підготовки тез доповідей на науково-практичну конференцію Економіко-правничого коледжу ЗНУ «Молода наука» в рамках секції, яка присвячена проблемам соціальної роботи та соціальної адвокатури.

Курсова робота в обов'язковому порядку має відповідати всім стандартам Економіко-правничого фахового коледжу Запорізького національного університету.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ДОСЛІДНИЦЬКИХ РОБІТ

Курсова робота як складова фахової передвищої освіти є обов'язковим елементом підготовки фахівців із соціальної роботи та адвокації. Вона сприяє інтелектуальному та професійному розвитку студентів, які обрали для себе даний вид діяльності. Досвід дослідника – це не тільки розвиток наукового потенціалу студентів, а й шлях до практичного розвитку фахівця, орієнтованого на розв'язання соціальних проблем і покращення життя членів громад в Україні.

Даний вид наукової та навчальної роботи є частиною проблемно-орієнтованого підходу у підготовки фахівців соціальної сфери. Цей підхід фіксує та відображає якість їх базової професійної майстерності.

Теоретичною основою для курсової роботи як виду навчальної та наукової активності у нашому випадку є дисципліна «Технології соціальної роботи», яка дає студенту загальне розуміння базового набору практичних інструментів його майбутньої професійної діяльності. Якщо виникають складнощі при написанні курсової роботи, то студент може скористатись словником, який розкриває зміст основних елементів дослідницької роботи (Додаток К).

Студент має продемонструвати володіння навичками підбору та обробки наукових джерел, культурою цитування та аналізу тематичного матеріалу, а також вміння проводити практичну дослідницьку роботу.

Курсова робота є однією з ланок, яка об'єднує теорію та практику соціальної роботи та адвокації. Під час проведення дослідницької роботи виконавцям стане більш зрозумілою цінність теоретичного фундаменту для реалізації практичної діяльності. Особливо це важливо для фахівців із соціальної адвокації, які орієнтовані майже виключно на роботу із кризовими проявами функціонування соціальної сфери країни.

Основні вимоги до курсових робіт

👉 Технології соціальної роботи та соціальної адвокації є закономірною відповіддю на проблеми у суспільстві. Їх стан та характер суспільних відносин носять динамічний характер. Відтак, теми курсових робіт мають бути актуальними, відображати реалії сьогодення та мають спрямовуватись на розв'язання кричущих проблем та складностей людського співіснування.

👉 В рамках підготовки до дослідницької роботи студенти в обов'язковому порядку мають опрацювати базові теоретичні джерела у галузі соціальної роботи та адвокації, ознайомитись з науковими статтями у періодичних журналах за останні три роки за обраною темою, а також проаналізувати соціальну статистику, розміщену на сайтах відповідних управлінь статистики.

👉 Важливою складовою написання курсової роботи є аналіз історії дослідження обраної теми, а також аналіз історії розвитку досліджуваної соціальної проблеми в країні та закордоном.

👉 Оскільки соціальні проблеми та стан клієнтів соціальної роботи носять унікальний характер, то треба брати бачення даного виду соціальної роботи в цілому, а також аналізувати загальні та приватні приклади застосування обраної технології соціальної роботи.

👉 Результативність дослідження напряму залежить від правильності складання його програми – вступу до курсової роботи. Відтак, актуальність, проблема ситуація, об'єкт, предмет, мета, завдання та гіпотеза мають бути неодноразово перевірені не тільки за формою, а й за змістом.

👉 Написання курсової роботи з дисципліни «Технології соціальної роботи» включає проведення практичного дослідження. Результати цієї роботи мають бути належно систематизовані та викладені в тексті роботи.

👉 Курсова робота має містити структуровані висновки, які б вели до варіанту рішення поставленої мети та завдань.

РОЗДІЛ 2

СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Написання курсової роботи з дисципліни «Технології соціальної роботи» включають не тільки вміння працювати з інформаційними джерелами у відповідній галузі, а й робити необхідну систематизацію отриманої інформації. Студент має чітко вибудовувати причинно-наслідкові зв'язки у своїй роботі, а також адекватно підбирати аргументи для обґрунтування та відстоювання своєї авторської позиції. Курсова робота повинна містити історико-методологічний, теоретичний та практичний розділи, а також супроводжуватись вступом (програмою дослідження) та логічними висновками.

Основні вимоги до курсових робіт студентів 3 курсу освітньо-професійних програм «Соціальна робота» та «Соціальна адвокація»

✓ Вступ до курсової роботи обов'язково повинен містити добре сформульовану проблемну ситуацію у відповідній сфері наукових пошуків, яка б описувала стан соціального простору та необхідність його оптимізації. На основі аналізу проблемної ситуації формулюється актуальність курсової роботи, яка фіксує значущість цієї теми для професійної діяльності соціального працівника та адвоката, а також для суспільства в цілому.

✓ Об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза в курсовій роботі мають розкривати поставлену проблему, а також визначати потенційні шляхи її вирішення. Об'єкт та предмет курсової роботи мають включати аналіз потрібних соціальних процесів. Певна категорія клієнтів соціальної роботи досліджується тільки у практичній частині курсової роботи.

✓ Автори курсової роботи мають звернутись до аналізу попередніх досліджень, які торкаються обраної тематики. Джерела у галузі соціальної роботи та адвокації аналізуються обов'язково. Джерела із суміжних дослідницьких напрямків по мірі необхідності.

✓ Студенти ОПП «Соціальна робота» та «Соціальна адвокація» у відповідному розділі курсової роботи мають розкрити історію поставленої проблеми, стан її наукового дослідження та практичного вирішення.

✓ В курсовій роботі мають продемонструватись знання та розуміння базових понять. Від цього залежить можливість студента відстояти свою авторську позицію на захисті курсової роботи.

✓ Підходи та методи курсової роботи представляють собою обов'язкову інструментальну базу дослідної діяльності. Краще робити акцент на міждисциплінарному характері обраної методологічної основи дослідження.

✓ Текст курсової роботи повинен включати повний теоретичний аналіз теми дослідження, щоб підтверджувати її фактичне розкриття;

✓ Курсова робота з дисципліни «Технології соціальної роботи» в обов'язковому порядку має містити практичне дослідження;

✓ Розділи та пункти курсової роботи мають містити аналітичні висновки. Це ж стосується курсової роботи в цілому.

Приклад структура курсової роботи з дисципліни «Технології соціальної роботи»:

- ❖ Титульний аркуш (Додаток А).
- ❖ Завдання на курсову роботу (Додаток Б).
- ❖ Календарний план (Додаток В).
- ❖ Реферат (Додаток Г).
- ❖ Зміст (Додаток Д).
- ❖ Вступ (до 3 сторінок тексту).
- ❖ **Основна частина складається з трьох розділів курсової роботи.**

Назви вступу, розділів, висновків, списку літератури та додатки мають оформлюватись належним чином (Додаток Ж). Зміст всіх назв повинен визначатись студентом разом із науковим керівником, а також має розкривати обрану тему, мету та завдання курсової роботи.

❖ **Висновки.** У висновках необхідно підвести підсумки дослідження, виходячи з його мети і завдань, викласти власну авторську думку щодо вирішення соціальної проблеми за допомогою обраної технології соціальної роботи, сформулювати практичні рекомендації щодо покращення ситуації у

суспільстві, відповідно до обраної теми. Важлива вимога до висновків – їх стислість (2-3 аркуші) та ґрунтовність.

❖ **Список літератури.** Він повинен налічувати не менше 30 джерел.

❖ **Додатки.** В додатках наводяться: 1) рисунки, таблиці та ілюстрації, що допомагають розкрити теоретичні положення роботи, викладені в першому і другому розділах; 2) програма практичного дослідження, а також матеріали до нього.

Кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. В правому кутку сторінки малими літерами з першої великої літери друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток. Наприклад, «Додаток А», «Додаток Б» і т.д. Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках і розміщують їх у порядку появи в тексті роботи.

Обсяг курсової роботи

Оптимальний обсяг курсової роботи має складати не менше 24-25 сторінок тексту (без урахування додатків). Максимальний обсяг курсової роботи не має перевищувати 40 сторінок тексту.

РОЗДІЛ 3

ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1. Вибір теми та організація дослідницької роботи

Тематику курсових робіт студенти обирають із запропонованого науковим керівником списку. Орієнтовна тематика курсових робіт для ОПП «Соціальна робота» та «Соціальна адвокація» міститься у цих методичних вказівках (Розділ 7).

В основу теми вкладається категорія отримувача соціальної послуги та технологія соціальної роботи, необхідна для нього. Тема курсової роботи має відображати сучасний стан справ у соціальній роботі та адвокації в Україні та світі.

Здобувачі фахової передвищої освіти можуть самі запропонувати тему курсової роботи, виходячи з її актуальності для українського суспільства, зі своїх наукових інтересів та сучасного стану розвитку наукових досліджень у відповідній галузі.

! Будьте уважні та дисципліновані. Якщо тема своєчасно не визначена студентом та не погоджена з науковим керівником, то він самостійно її визначає у відповідності до спеціальності студента.

Після вибору теми курсової роботи студенту необхідно звернутись до свого наукового керівника за консультацією. Попередньо студент сам пробує розробити план курсової роботи, користуючись наданим прикладом (Додаток Е). Це дасть можливість науковому керівнику оцінити дослідницькі здібності студента, його підготовленість до виконання даної роботи, а також зробити точні висновки про те, яку саме надати йому допомогу протягом семестру.

! Починаючи роботу, студент повинен розподілити свій час, спланувати його, а також після вибору теми паралельно з навчальними заняттями взятися за її розробку. Практичною та формальною допомогою у цьому випадку є календарний план виконання курсової роботи, який обов'язково необхідно виконувати (Додаток Г).

 Для орієнтації наукових керівників та студентів пропонується такий графік контролю за ходом підготовки науково-дослідної роботи до захисту, який наведено в таблиці 3.1. Даний графік може бути переглянутий, але всі учасники освітнього процесу мають його дотримуватись.

Таблиця 3.1.

Графік виконання курсової роботи

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми та наукового керівника	Вересень 20__	виконано
2.	Опрацювання наукових джерел	Вересень 20__	виконано
3.	Робота над вступом	Жовтень 20__	виконано
	Робота над першим розділом	Жовтень 20__	виконано
	Робота над другим розділом	Жовтень 20__	виконано
	Робота над третім розділом (практичне дослідження)	Листопад 20__	виконано
4	Формулювання висновками	Листопад 20__	виконано
	Технічне оформлення роботи та перевірка тексту роботи на унікальність	Листопад 20__	виконано
	Підготовка презентаційних матеріалів до захисту роботи	Грудень 20__	виконано

3.2. Основні етапи виконання курсової роботи

Специфіка даних курсових робіт полягає в тому, що в процесі їх підготовки та захисту здійснюється досягнення як науково-дослідних, так і навчальних цілей. Студенти змістовно вивчають певні питання, які стосуються соціальної роботи та соціальної адвокації, вчаться аналізувати літературу, критично оцінювати її, полемізувати з авторами статей, висловлювати власні думки та доводити їх.

У процесі такої роботи студенти повинні пройти шлях, який має низку взаємозв'язаних етапів. Як правило, підготовка науково-дослідної роботи складається з чотирьох етапів:

- **Перший етап** включає обґрунтування актуальності теми та формулювання проблеми, визначення об'єкта, предмета, мети і завдань курсової роботи. Крім того, студенти мають сформулювати та обґрунтувати гіпотезу дослідницької роботи, чітко описати структуру курсової роботи (Додаток Е).

- **Другий етап** - це робота над формулюванням робочої структури дослідження.

На даному етапі відбувається написання **розділів курсової роботи**:

Перший розділ курсової роботи

1. В першому пункті цього розділу розглядаються попередні роботи з даної проблематики як зарубіжних, так і українських дослідників. Зазначаються вже розглянуті аспекти проблеми та ті, що залишились поза увагою наукової спільноти, або були недостатньо повно розкриті, на думку автора.
2. У другому пункті цього розділу уточнюються основні поняття дослідження. Автор розглядаються та аналізує поняття, що є важливими для розкриття теми курсової роботи, а також визначає те, на які саме поняття він буде спиратись в подальшому.

3. В третьому пункті цього розділу визначаються основні методологічні засади роботи.
4. В кінці розділу наводяться короткі (до 1 сторінки) висновки, які не виділяються окремо від тексту розділу.

Другий розділ курсової роботи

1. В першому пункті другого розділу здійснюється всебічний аналіз теоретичних засад теми дослідження. Розкриваються сутність і зміст основних суспільних явищ, пов'язаних з проблемою. Вивчаються їх основні характеристики.
2. В другому пункті другого розділу визначається специфіка теми дослідження, розглядаються сутнісні характеристики технологій соціальної роботи, які застосовуються до клієнтів.
3. В третьому пункті другого розділу розкриваються особливості співвідношення виділених аспектів теми дослідження.
4. В кінці розділу наводяться короткі (до 1 сторінки) висновки, які також не виділяються окремо від тексту розділу.

Третій розділ курсової роботи

На цьому етапі здійснюється робота **над прикладною частиною дослідження.**

1. В першому пункті третього розділу студент описує методику та результати авторського дослідження.
2. В другому пункті третього розділу представлені рекомендації щодо розв'язання існуючої проблеми.
3. В кінці розділу наводяться короткі (до 1 сторінки) висновки, які також не виділяються окремо від тексту розділу.

● **Третій етап** – робота над висновками. Незважаючи на те, що загальні висновки до курсової роботи ґрунтуються на тих умовиводах, до яких автор прийшов у кінці кожного розділу, вони мають носити самостійний характер.

Загальні висновки мають:

1. Відображати результати виконання поставлених у курсовій роботі мети та завдань.

2. Результати, що дозволяють підтвердити чи спростувати гіпотези дослідження (теоретичні).

3. Також у висновках потрібно сформулювати значимість результатів роботи для соціальної роботи та адвокації.

● **Четвертий етап** – технічне оформлення курсової роботи та підготовка її до захисту. На цьому етапі роботи подаються на перевірку на плагіат в коледжі, від чого залежить їх підсумковий допуск та оцінка. Потрібно приділити достатньо уваги даному етапу, бо якісне оформлення та захист курсової роботи можуть значно підвищити загальну кількість балів у підсумку.

РОЗДІЛ 4

ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1. Оформлення тексту курсової роботи

Однією з базових вимог до оформлення тексту є правильне оформлення посилань на список літератури. Посилання дають змогу відшукати документ і перевірити достовірність відомостей про його цитування, а також більш детально ознайомитись зі змістом цього джерела для реалізації своїх наукових інтересів.

! Якщо студент використовує результати чужої наукової роботи, то має оформити у відповідному місці тексту курсової роботи посилання на використану літературу. Повністю запозичений текст іншої наукової чи публіцистичної роботи має додаткового виділятися лапками встановленої форми. Як приклад, «».

! Посилання на літературу робиться за допомогою квадратних дужок. Перша цифра в дужках – це номер джерела в переліку використаної літератури. Друга цифра – це номер сторінки. Маленька буква «с» - це показник сторінки. Як приклад, [1, с. 25].

! Якщо необхідно зробити посилання на декілька публікацій однієї проблематики, то їх варто оформити у посиланні, використовуючи знак «;». Як приклад, [7; 9; 12; 31].

! Якщо студент робить посилання на інтернет-джерело, то вказується тільки його номер у переліку використаної літератури. Як приклад, [7].

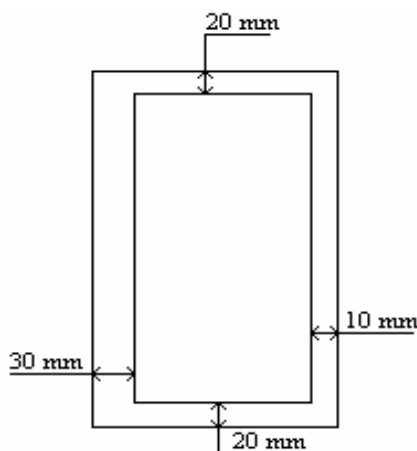
✍ Посилання на ілюстрації в курсовій роботі вказуються порядковим номером ілюстрації. Як приклад, (див. рис. 1.2.). Ілюстрація не має займати пів сторінки тексту. У неї має бути розмір, який є адекватним тексту сторінки курсової роботи.

✍ На всі таблиці курсової роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено. Як приклад, (див. табл. 1.2.).

Робота оформлюється з одного боку аркуша білого паперу формату А4.

Обов'язкові розміри полів на сторінці курсової роботи

Вимоги до комп'ютерного набору тексту:

- використання WORD як програми для набору тексту;
- використання тільки шрифту «Times New Roman»;
- застосування єдиного розміру шрифту – 14;
- розмір виступу для абзацу має складати 1,25 см.;
- міжрядковий інтервал має бути визначено як полуторний;
- Інтервал між заголовком і текстом має складати 20 мм. – два рядка;
- Заголовки головних частин курсової роботи даються великими літерами: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ», «ДОДАТКИ», а також використовуються 14 розмір шрифту, що визначається як напівжирний. Заголовок розміщується по центру.
- Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами, крім першої – великої, з абзацного відступу, шрифт 14 – жирний. Крапку в кінці заголовка і підзаголовків не ставлять.
- Перенос слів у заголовках та у тексті курсової роботи не допускається. Підкреслення заголовків заборонено.
- **Новий розділ курсової роботи** потрібно починати з нової сторінки. Відступ між підрозділами – один рядок. Підрозділи мають йти по тексту курсової роботи та не переноситись на нову сторінку.

✓ **Нумерація сторінок** подається арабськими цифрами у правому верхньому куті. Крапка після номера сторінки не ставиться. Для зручності треба використовувати на першій сторінці функцію «особливий колонтитул», щоб не було видно нумерацію на титульному аркуші.

Нумерація сторінок у курсових роботах починається з цифри «4», на другій сторінці вступу, враховуючи попередні сторінки (титульний аркуш, зміст та першу сторінку вступу). Нумерація сторінок в роботі є наскрізною, враховуючи додатки. Приклад оформлення змісту та заголовків наведено у додатках Д, Е, Ж.

4.2. Оформлення ілюстрацій і таблиць у курсовій роботі

☞ Ілюстрації (фотографії, схеми, графіки) і таблиці необхідно подавати у курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони були згадані вперше. Вони мають підкреслювати стан соціальної проблеми, що досліджується, або давати розмисли для її рішення.

☞ Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

☞ **Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.**

 Наприклад: Рис. 1.2. (другий малюнок першого розділу).

Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією жирним шрифтом. Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення, щоб можна було побачити її зміст.

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватись у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. У таблицю заносяться результати порівняльного аналізу, соціологічного опитування, інтерв'ю, або показники соціальної статистики по обраному предмету дослідження. Таблиця має слугувати додатковим аргументом для підкріплення авторської позиції дослідника у галузі соціальної роботи та адвокації.

РОЗДІЛ 5

ВИМОГИ ЩОДО ОРИГІНАЛЬНОСТІ ТЕКСТУ КУРСОВИХ РОБІТ

5.1. Загальні поняття про плагіат та академічну доброчесність

Положення про організацію освітнього процесу у відокремленому структурному підрозділі «Економіко-правничий фаховий коледж Запорізького національного університету», затвердженого Педагогічною радою ЕПФК протокол № 1 від 30.08.2023 р. задає високі стандарти академічної доброчесності: «Дослідницька робота здобувача фахової передвищої освіти має відповідати вимогам академічної доброчесності. Такі ж вимоги висуваються до курсових робіт бакалавра» [7, с. 11]. Одним з основних проявів недоброчесності в рамках наукової та навчально-педагогічної активності є плагіат.

 Плагіат є актом привласнення чужої авторської думки без належного посилання. При цьому авторство має бути зафіксовано попередньо на відповідних носія. До таких авторських продуктів можна віднести, перш за все, твори розміщені саме на матеріальних носіях, які дозволяють встановити дату їх оприлюднення та авторське право.

Повага до людини та продуктів її діяльності призвели до підвищення уваги до цього питання на законодавчому рівні. Закону України «Про авторське право і суміжні права» дає доволі чітке визначення: «Плагіат - оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору» [11]. Безумовно варто розділяти плагіат та наслідування, але наукова робота студентів має обов'язково проходити в рамках чинного українського законодавства.

Крім того, ставлення до плагіату в різних сферах і галузях професійної діяльності може і має більш персоніфіковано, відносно до специфіки діяльності та потреби використання інформації. Як приклад, сфера національної безпеки країни.

Якщо ж питання стосується навчальних закладів, то питання плагіату та академічної доброчесності може розглядатися так:

1. Студентам різних курсів заборонено обмінюватись письмовими роботами, які вже були здані та захищені під час навчання в Економіко-правничому фаховому коледжі Запорізького національного університету;
2. Порушення етики дослідницької діяльності, підробка статистичних та соціологічних даних для підтвердження висунутої гіпотези несе за собою відмову від можливості захисту курсової роботи та не видачу диплому встановленого зразка. Це важливо, тому що подібна фальсифікація уповільнює потенціал майбутнього розв'язання проблем клієнта соціальної роботи;
3. Студенти освітньо-професійних програм «Соціальна робота» та «Соціальна адвокатура» не мають право звертатись за змістовною допомогою та отримувати підказки від інших учасників освітнього процесу під час контрольних заходів та захисту курсових робіт. Вони мають право тільки на технічну допомогу перед та в процесі захисту;
4. Виявлення студентської спроби підміни особистості того, хто захищає дипломну роботу у великій академічній групі несе відповідальність для всіх учасників змови в рамках норм, прийнятих в Економіко-правничому фаховому коледжі Запорізького національного університету.

5.2. Шляхи виявлення плагіату та використання ШІ в курсовій роботі

Нові доступні інформаційних технологій, як будь-який інструмент, можуть використовуватись як на користь освітнього процесу (збільшення наочності та розповсюдження), так і приховувати відсутність авторської думки під час написання курсової роботи з дисципліни «Технології соціальної роботи». До подібних випадків можна віднести плагіат та експлуатація платформ штучного інтелекту для написання курсової роботи як результату псевдонаукового дослідження.

Як багато складних явищ сучасного інформаційного світу плагіат може мати різні форми та прояви. Так розрізняють:

👆 **Відкритий плагіат** – це неприховане використання результатів чужої науково-дослідницької роботи або її частини під своїм іменем для отримання матеріальної чи нематеріальної користі.

👆 **Прихований плагіат** – це приховане використання результатів чужої науково-дослідницької роботи або її частини під своїм іменем, в якому текст роботи зазнає несуттєвих стилістичних та структурних змін шляхом заміни окремих слів та виразів на їх синонімічні аналоги та схожі форми речень. При цьому форма та зміст твору суттєво не змінюється.

Окрім використання технічної перевірки за допомогою доступних для ЕПФК ЗНУ програм, викладачі мають проводити експертну оцінку тексту курсової роботи, який було подано на захист. Оцінка має проводитись щодо належного використання здобутків тієї чи іншої наукової школи соціальної роботи, де б точно декларувалось авторство ідеї у вирішенні тієї чи іншої проблеми у суспільстві.

Заборона є важливим інструментом освітнього процесу. Проте, вона завжди має умовний характер, а інколи і підігріває необґрунтований азарт її подолання. Проектні групи освітньо-професійних програм «Соціальна робота» та «Соціальна адвокація» допускають використання штучного інтелекту як викладачами, так і студентами, але тільки у консультативній формі і на засадах діалогу. В перспективі бажано формалізувати посилання на частини тексту, написаного за допомогою штучного інтелекту.

Крім того, платформи ШІ можуть застосовуватись і для перевірки авторства та самостійності курсових робіт. Їх розробники не дають можливості ШІ брехати, тому при наявності підозри щодо авторства курсової роботи, її можна завантажити на ці платформи та перевірити у діалоговому форматі «Викладач – ШІ».

Як висновок, студенти Економіко-правничого фахового коледжу Запорізького національного університету, які навчаються на ОПП «Соціальна робота» та «Соціальна адвокація» виховуються так, що повинні мати авторську позицію, щодо базових та передових технологій у галузі соціальної роботи та

адвокації. Це теза є аксіомою, яка не може ставитись під сумнів будь-яким учасником освітнього процесу після захистку курсової роботи за фахом.

5.3. Перевірка курсової роботи на плагіат та використання ШІ

 Перевірка унікальності тексту – експертна дія, необхідна для перевірки та забезпечення ефективного написання та захисту курсових робіт з дисципліни «Технологія соціальної роботи». Унікальність тексту – це одна з його найважливіших характеристик, яка має враховувати як зміст, так і форму авторської позиції дослідника, який навчається у ЕПФК ЗНУ. Перевірка здійснюється за допомогою програмою strikeplagiarism, яка офіційно використовується у начальному закладі.

Текст вважається повністю унікальним, якщо більш ніде в Інтернеті надана комбінація слів не зустрічалась раніше у всіх формах офіційно видати інформаційних джерел. Тобто, текст курсової роботи ніде не повторюється. Результат перевірки унікальності текстів курсових робіт визначається у відсотках. 100% - повна унікальність тексту.

Викладачі та студенти Економіко-правничого фахового коледжу Запорізького національного університету можуть самотійно до офіційної перевірки скористатись такою програмою, як plag.com.ua, що може убезпечити їх від несвідомого використання плагіату та тексту, написаного ШІ. Справа у тому, що текст написаний ШІ має механічне авторське посилання, яке доволі важко видалити, тому такий текст просто ідентифікується наявними технічними засобами.

Викладачі освітньо-професійних програм «Соціальна робота» та «Соціальна адвокація» не ставлять перед собою завдання активного застосування санкцій за порушення принципів академічної доброчесності. Кожен випадок розглядається індивідуально при прийнятті курсової роботи до захисту. Головна мета викладачів підготувати фахівців, які вміють формулювати та висловлювати власну думку під час навчання, а також на безпосередньому робочому місці.

Саме тому заплановано використання, перш за все, стимулюючих заходів в процесі формування академічної доброчесності студентів соціальної роботи та адвокації. Студенти, текст яких має 70 і більше відсотків підтвердженої унікальності отримують додаткові 10 балів до своєї оцінки, що передбачено критеріями оцінки курсових робіт (пункт 6.3 цих методичних вказівок).

Зауважимо, що Економіко-правничий фаховий коледж ЗНУ несе відповідальність за якість робіт своїх вихованців. Стаття 17 пункт 10 Закону України «Про фахову передвищу освіту» чітко вказує, що кожен навчальний заклад має сприяти забезпеченню «...дотримання академічної доброчесності працівниками закладу фахової передвищої освіти та здобувачами фахової передвищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату та інших порушень академічної доброчесності, притягнення порушників до академічної відповідальності» [9]. З метою реалізації зазначеного положення роботи, які подаються до захисту, ретельно перевіряються відповідними інстанціями коледжу на наявність вище зазначених проблем.

Застереження:

👉 Курсові роботи низької якості та з явними ознаками плагіату до захисту не допускаються, а також підлягають переробці. Якщо студент не вклався у визначні терміни доопрацювання курсової роботи, то він має її перескласти у встановленому порядку.

👉 Якість курсової роботи – це обличчя студента, а також показник ефективності роботи Економіко-правничого фахового коледжу Запорізького національного університету. Дії щодо підриву іміджу освітнього закладу неприпустимі з боку будь-якого учасника освітнього процесу.

РОЗДІЛ 6

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ КУРСОВИХ РОБІТ

6.1. Обов'язки наукового керівника виконавця курсової роботи

При підготовці курсових робіт з курсу «Технології соціальної роботи» науковий керівник має дотримуватись наступних правил:

1. Науковий керівник має допомогти студентам з вибором та формулювання теми дослідження для написання курсової роботи;
2. Науковий керівник також має сприяти створенню графіку консультацій, на яких мати можливість допомагати студентами у формулюванні та реалізації наукових ідей;
3. Розробка програми та плану дослідження є базовою частиною курсової роботи, яка потребує уваги наукового керівника;
4. Досвід наукової та навчально-педагогічної роботи дає право науковому керівнику надавати поради щодо використання потрібної літератури для покращення якості курсової роботи;
5. Формування наукового стилю написання дослідницької роботи студента потребує уваги наукового керівника;
6. Культура академічної доброчесності та правильного цитування є складним процесом, який є частиною навчання студента;
7. Науковий керівник має більший дослідницький досвід, що накладає на нього зобов'язання щодо консультування при виборі студентом підходів та методів дослідження у галузі соціальної роботи та адвокації.
8. Науковий керівник має додати кожній прийнятій курсової роботи лист оцінювання встановленого зразка (Додаток І).

6.2. Підготовка студента до виступу за результатами курсової роботи

Основні засади публічного захисту курсової роботи:

- Навчання в Економіко-правничому фаховому коледжі Запорізького національного університету завжди має публічну складову у вигляді виступів студентів на семінарах, наукових конференціях та захисті письмових робіт. Це завжди складне морально-психологічне випробування, особливо в умовах війни, але студент має бути готовий до нього.
- Крім того, студенти, які навчаються на освітньо-професійних програмах «Соціальна робота» та «Соціальна адвокати» обрали професію, що передбачає постійний контакт з людьми та мають вміти доносити свої думки логічно, структуровано та аргументовано.
- Власне доповідь за результати дослідження в рамках курсової роботи має носити науковий характер, бути аргументованою. Спікер має докласти зусиль до привернення уваги слухачів. Промова має розкривати основні здобутки дослідника за всіма трьома розділами курсової роботи.
- Виступ у обов'язковому порядку має містити результати практичного дослідження студента, які б підтверджували або спростовували гіпотезу, сформульовану на початку дослідження.
- Якщо є кількісні результати соціологічного опитування або інтерв'ю, то їх рекомендовано представити у вигляді графіків, що збільшить наочність презентації та може додати студенту більше балів у підсумку.
- Рекомендовано, щоб студент провів репетицію виступу з науковим керівником, або вдома у комфортних для нього умовах.
- Екзаменаційна комісія має контролювати офіційну оперативну інформацію щодо повітряних тревог у Запоріжжі та області. При повідомленні про небезпеку необхідно оперативно перервати захист

курсів робіт у офлайн-форматі, сповістити студентів про необхідність переходу в укриття та проконтролювати рух студентів у безпечному напрямку.

☝ Виступ студента під час захисту курсової роботи не повинен тривати більше 5 хвилин.

☝ Якщо захист проходить на платформі ZOOM чи інших онлайн-платформах, то екзаменаційна комісія має вчасно надати всі необхідні посилання та ідентифікатори.

☝ Студент під час захисту в онлайн-форматі має забезпечити чітку ідентифікацію своєї особистості шляхом включення камери, правильного підпису своїх персональних даних українською мовою, а також чіткого звукового зв'язку.

☝ Не зважаючи на військовий час, студент має самостійно забезпечити як мінімум чіткий звуковий зв'язок під час захисту онлайн, щоб його робота вважалось захищеною, а оцінка зарахованою.

☝ При захисті в режимі онлайн студент має забезпечити своє перебування у безпечному місці на випадок оголошення повітряної тривоги. При забезпеченні вказаних умов, захист курсових робіт не переривається.

Відповіді на питання:

☝ Під час відповіді на питання екзаменаційної комісії рекомендовано спиратись на ключові фрази, які містились у самому питанні. Часовий ліміт відповіді на питання не більше трьох хвилин.

☝ Відповідь має бути чіткою, короткою та змістовною. Рекомендовано провести тренування щодо відповідей на питання під час консультацій з науковим керівником, або самостійно у комфортних умовах разом із одногрупниками.

6.3. Критерії оцінювання курсових робіт

Відмінно (А, 90 – 100 балів) – робота виконана самостійно на високому науково-теоретичному рівні. Вона містить авторську думку, логічні висновки та професійне бачення фахівця із соціальної роботи та адвокації.

При написанні курсової роботи воєористані актуальні наукові здобутки у зазначених галузях. Автор роботи провів власне практичне дослідження. Наявний документ унікальності тексту курсової роботи 70 та більше відсотків, який отриманий програмою strikeplagiarism у ЕПФК ЗНУ.

При захисті роботи студент демонструє знання матеріалу дослідження, логічно і послідовно формулює думки, оформлена презентація. Студент дає чіткі та правильні відповіді на всі питання екзаєнаторів.

Добре (В, 85 – 89 балів) – робота виконана самостійно на високому науково-теоретичному рівні. Робота містить чітку та логічно структуровану авторську думку. Автор посилається на головні наукові дослідження у галузі соціальної роботи та адвокації.

Робота містить аналізу актуальних досліджень, що проводились у зазначених галузях не пізєне ніж три роки до написання роботи. Наявний документ унікальності тексту 70 та більше відсотків, який отриманий програмою strikeplagiarism у ЕПФК ЗНУ.

Студент впевнено презентує свою дослідницьку роботу. Студент дає чіткі та правильні відповіді на всі питання екзаєнаторів.

Добре (С, 75 – 84 бал) – робота виконана самостійно на високому науково-теоретичному рівні. Характеризується послідовністю, логічністю викладення матеріалу. Автор використовує в роботі класичні наукові твори, присвячені розкриттю сформульованої теми дослідження. Наявний документ унікальності тексту 70 %, який отриманий програмою strikeplagiarism у ЕПФК ЗНУ.

Студент дає чіткі та правильні відповіді на більшість питань екзаєнаторів.

Задовільно (D, 70 – 74 бали) – робота виконана самостійно на задовільному науково-теоретичному рівні. В роботі іноді допускаються порушення логічності й систематичності викладу матеріалу дослідження. Робота містить поверховий аналіз теоретичних праць та емпіричного матеріалу у галузі соціальної роботи та адвокації. Студент дає розпливчасті відповіді на більшість питань екзаменторів.

Задовільно (E, 60 – 69 бали) – дослідницька робота виконана на задовільному науково-теоретичному рівні та відповідає базовим вимогам для написання курсових робіт. Робота містить поверховий аналіз теоретичних праць та емпіричного матеріалу у галузі соціальної роботи та адвокації. Студент дає розпливчасті відповіді на деякі питання екзаменторів.

Незадовільно (FX, F) – текст курсової роботи має явні ознаки порушень правил академічної доброчесності та використання чужої авторської думки без належних посилань. Вимоги до оформлення тексту не виконані. Текст не має чітких та логічних висновків. Студент не орієнтувався в базових питаннях щодо технологій соціальної роботи та адвокації.

РОЗДІЛ 7. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

Спеціальність 231 Соціальна робота

ОПП «Соціальна робота»

Тематика курсових робіт з навчальної дисципліни

«ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

1. Проблеми цифровізації технологізації соціальної роботи в Україні;
2. Сучасність та перспективи розвитку технологізації соціальної роботи;
3. Оптимізація добору соціальних технологій в умовах кризи;
4. Сутність та значення технологій соціального передбачення;
5. Технології посередництва та медіації у соціальній роботі;
6. Особливості технологій соціального проектування;
7. Технології зв'язку з громадськістю у соціальній сфері в умовах війни;
8. Оптимізація технологій соціальної експертизи;
9. Соціальна технологізація як процес оптимізації соціальної дійсності;
10. Соціальні технології вироблення життєвих вмінь в умовах війни;
11. Технології оптимізації групової соціальної роботи;
12. Технології соціальної роботи з прийомною сім'єю;
13. Технології соціальної роботи з кризовими сім'ями;
14. Технології соціальної роботи з сім'ями військових в Україні;
15. Технології соціальної роботи з дітьми військових в Україні;
16. Технології соціальної роботи з ветеранами та інвалідами війни в Україні;
17. Технології соціальної роботи з обдарованими дітьми та молоддю;
18. Особливості технологій соціальної роботи з важковиховуваними школярами;
19. Технології соціальної роботи з учнівською молоддю;
20. Технології соціальної роботи зі студентською молоддю;
21. Технології соціальної роботи з профілактики торгівлі людьми;
22. Технології соціальної роботи з дітьми вулиці;

23. Технології соціальної роботи з молодими жінками;
24. Технології соціальної роботи з жертвами деструктивних культів;
25. Технології соціальної роботи з молоддю в релігійній громаді;
26. Технології соціальної роботи з неповною сім'єю;
27. Технології соціальної роботи з сім'ями алкоголіків;
28. Технології соціальної роботи з конфліктною сім'єю;
29. Технології соціальної роботи з інвалідами;
30. Технології соціальної роботи з жертвами військових злочинів в Україні;
31. Технології соціальної роботи з жертвами сімейного насильства;
32. Технології соціальної роботи з особами, що звільнилися з місць позбавлення волі;
33. Технології соціальної роботи з дітьми та молоддю, схильними до вживання наркотичних засобів;
34. Технології соціальної роботи з людьми, що переживають життєву кризу;
35. Технології соціальної роботи з попередження суїциду серед неповнолітніх;
36. Соціальні технології зі створення привабливого іміджу закладу соціальної роботи;
37. Технології соціальної роботи з формування громадської активності молоді;
38. Технології соціальної роботи з людьми похилого віку;
39. Технології соціальної роботи з жертвами стихійних катаклізмів;
40. Технології соціальної роботи з неповнолітніми, що перебувають у ВТК;
41. Технології соціальної роботи з дітьми з комп'ютерною ігровою залежністю;
42. Технології соціальної роботи з особами, які мають посттравматичний стресовий розлад.
43. Технології соціальної роботи з жінками, які зазнали насильства.
44. Технології соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами.
45. Технології соціальної роботи з особами, які перебували у полоні.

Спеціальність 231 Соціальна робота
ОПП «Соціальна адвокація»
Тематика курсових робіт з навчальної дисципліни
«ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

1. Проблеми цифровізації технологізації соціальної роботи в Україні;
2. Сучасність та перспективи розвитку технологізації соціальної роботи;
3. Оптимізація добору соціальних технологій в умовах кризи;
4. Сутність та значення технологій соціального передбачення;
5. Технології посередництва та медіації у соціальній роботі;
6. Технології організації та планування адвокаційної кампанії в соціальній роботі;
7. Технології формування гендерного балансу у молодіжному студентському середовищі засобами соціальної адвокації;
8. Представництво інтересів молоді у освітньому просторі: технології соціальної роботи;
9. Медіа-адвокації молодіжних соціальних проблем в Україні: технології соціальної роботи;
10. Реінтеграція соціально вразливої молоді у освітній простір: технології соціальної роботи;
11. Адвокатування молодіжної політики в громаді: технології соціальної роботи;
12. Технології соціальної роботи із захист; прав вразливих груп населення;
13. Технології та методи соціальної адвокації у цифрову епоху;
14. Технології соціальної роботи з жертвами військових злочинів в Україні;
15. Технології соціальної роботи зі студентською молоддю;
16. Технології соціальної роботи з профілактики торгівлі людьми;
17. Технології соціальної роботи з дітьми вулиці;

- 18.Представництво інтересів молодих жінок як технологія соціальної роботи;
- 19.Технології соціальної роботи з жертвами деструктивних культів;
- 20.Технології соціальної роботи з молоддю в релігійній громаді;
- 21.Технології соціальної роботи з неповною сім'єю;
- 22.Технології соціальної роботи з сім'ями алкоголіків;
- 23.Медіація як технологія соціальної роботи з конфліктною сім'єю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бібліографічне посилання ДСТУ 8302:2015. URL: <https://library.znu.edu.ua/2019/priklady-citat.pdf> (дата звернення: 13.06.2024).
2. Дембіцький С. Розробка соціологічних тестів: методологія і практика її застосування: Київ : Інститут соціології НАН України, 2019. 304 с.
3. Лепський М.А., Ратушна Т.О. Соціологія : методичні вказівки до написання та оформлення курсових робіт та кваліфікаційних робіт бакалавра, спеціаліста, магістра для студентів факультету соціології та управління. Запоріжжя: ЗНУ, 2010. 52 с.
4. Методичні рекомендації до виконання та оформлення курсових робіт для студентів Економіко-правничого коледжу Запорізького національного університету / Ю.В. Твердохліб, А.В.Ходаковська. Запоріжжя: ЗНУ, 2019. 40 с.
5. Освітньо-професійні програма фахової передвищої підготовки «Соціальна робота». URL: https://epkznu.com/wp-content/uploads//2024/06/%D0%9E%D0%9F%D0%9F_231_%D0%A1%D0%A0_%D0%95%D0%9F%D0%A4%D0%9A_%D0%97%D0%9D%D0%A3_2024-2.pdf. (дата звернення: 17.09.2024).
6. Освітньо-професійні програма фахової передвищої підготовки «Соціальна адвокати́я». URL: <https://epkznu.com/%d0%be%d1%81%d0%b2%d1%96%d1%82%d0%bd%d1%8f-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%bc%d0%b0-231-%d1%81%d0%be%d1%86%d1%96%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b0-%d0%b0%d0%b4%d0%b2%d0%be%d0%ba%d0%b0%d1%86%d1%96/> (дата звернення: 17.09.2024).
7. Положення про організацію освітнього процесу у відокремленому структурному підрозділі «Економіко-правовий фаховий коледж Запорізького національного університету» (затверджене Педагогічною радою ЕПФК протокол № 1 від 30.08.2023). URL : https://epkznu.com/wp-content/uploads/2023/09/ilovepdf_merged.pdf (дата звернення: 17.12.2023).

8. Приклади оформлення цитувань у тексті з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. Наукова бібліотека ЗНУ. URL: <http://library.znu.edu.ua//2019/priklady-citat.pdf> (дата звернення: 17.12.2023).

9. Про фахову передвищу освіту: Закон України № 2745-VIII від 06.06.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text> (дата звернення: 19.03.2024).

10. Про інформацію: Закон України № 2657-XII від 02.10.1994. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>. (дата звернення: 19.04.2024).

11. Про авторське право і суміжні права: Закон України № 3792-XII від 23.12.1993. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>. (дата звернення: 21.03.2023).

ДОДАТКИ

Додаток А

Приклад оформлення титульного аркушу курсової роботи

ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Технології соціальної роботи»

на тему: **ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З
КОМП'ЮТЕРНОЮ ЗАЛЕЖНІСТЮ**

Студента 3 курсу, групи К231/1-21
спеціальності 231/1-21 соціальна робота
Панкова Вікторія Сергіївна

Керівник: викладач вищої категорії, к.філос.н.
О.В. Маловічко

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії:

_____	_____
(підпис)	(ініціали та прізвище)
_____	_____
(підпис)	(ініціали та прізвище)
_____	_____
(підпис)	(ініціали та прізвище)

Запоріжжя, 2024

Приклад оформлення завдання на курсову роботу
ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Циклова комісія: соціальна робота та педагогічні дисципліни

Дисципліна: Технології соціальної роботи

Спеціальність: 231 соціальна робота

Курс 3 **Семестр** 5 **Група** K231/1-21

ЗАВДАННЯ
на курсову роботу студенту

Гапонову Данилу Сергійовичу

1. Тема курсової роботи: Технології соціальної роботи з людьми з інвалідністю

2. Термін здачі студентом закінченої курсової роботи: 24 листопада 202

3. Перелік питань, що необхідно розглянути:

- визначити стан наукової розробки проблем соціальної роботи з людьми з інвалідністю;
- надати визначення основних понять дослідження: «соціальна робота», «технології соціальної роботи», «люди з інвалідністю»;
- обґрунтувати принципи та методи дослідження;
- виділити особливості людей з інвалідністю як бенефіціарів соціальної роботи;
- надати теоретичне обґрунтування технології соціальної реабілітації соціальної роботи з роботою з інвалідами;
- охарактеризувати нормативно-правове регулювання роботи соціальної роботи з інвалідністю;
- проаналізувати статистичні методи дослідження проблеми інвалідності;
- зробити статичний аналіз дослідження проблеми інвалідності;
- розробити рекомендації щодо профілактики та допомоги інвалідам.

5. Перелік графічних матеріалів: _____

6. Дата видачі завдання: 11 вересня 202

Приклад оформлення календарного плану виконання курсової роботи

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

	Назва етапів курсової роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми курсового проекту	19.09.202_	виконано
2.	Складання плану дослідження, пошук наукових джерел	25.09.202_	виконано
3.	Розробка 1 розділу курсового проекту	08.10.202_	виконано
4.	Розробка 2 розділу курсового проекту	20.10.202_	виконано
5.	Розробка 3 розділу курсового проекту	14.11.202_	виконано
6.	Написання висновків, перевірка курсового проекту на антиплагіат	20.11.202_	виконано
7.	Захист курсового проекту	24.11.202_	виконано

Студентка _____
(підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник _____
(підпис)

О.С. Сорокіна
(прізвище, ім'я, по батькові)

«_____» _____ 202_

Приклад оформлення реферату на курсову роботу

РЕФЕРАТ

ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ, ТВОРЧІ ЗДІБНОСТІ, ДІТЕЙ, МОЛОДЬ

Мета дослідження: аналіз методологічних та теоретичних засад використання технологій соціальної роботи для стимулювання творчості дітей та молоді, а також розробка рекомендацій щодо ефективної практичної реалізації цих технологій.

Об'єкт дослідження: технології соціальної роботи з розвитку творчих здібностей дітей та молоді.

Предмет дослідження: методологічні, теоретичні та практичні аспекти використання технологій соціальної роботи для стимулювання творчості серед дітей та молоді.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел, анкетування та опитування, спостереження.

Гіпотеза дослідження: сучасне суспільство стикається з безліччю викликів, пов'язаних із розвитком дітей та молоді.

Висновки: 1. Творчі здібності - це комплекс внутрішніх психологічних особливостей та здібностей особистості, які виявляються у здатності до оригінального мислення, творчого підходу до завдань, створення нових ідей.

2. Застосування технологій соціальної роботи для розвитку творчих здібностей дітей та молоді є ефективним і перспективним підходом, який сприяє стимулюванню та розвитку потенціалу у молодого покоління.

3. Для досягнення успіху у цій сфері необхідно застосовувати гнучкий підхід до індивідуальних потреб та особливостей дітей та молоді, надаючи їм можливість виражати та розвивати свою творчість через різноманітні методи та завдання.

Приклад оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ.....	9
1.1. Історія та сучасний стан досліджень технологій соціальної роботи з розвитку творчих здібностей дітей та молоді.....	9
1.2. Визначення понять «технології соціальної роботи», «творчі здібності», «діти», «молодь».....	11
1.3. Методи та принципи дослідження технологій соціальної роботи з розвитку творчих здібностей дітей та молоді.....	13
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ.....	16
2.1. Технології соціальної роботи для стимулювання творчості серед дітей та молоді.....	16
2.2. Особливості творчих здібностей дітей та молоді, їх діагностики та розвитку.....	18
2.3. Роль соціальних працівників у розвитку творчих здібностей дітей та молоді.....	21
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ.....	23
3.1. Прикладні методи дослідження розвитку творчих здібностей дітей та молоді.....	23
3.2. Результати застосування технологій соціальної роботи з розвитку творчих здібностей дітей та молоді.....	25
3.3. Рекомендації щодо ефективного застосування технології соціальної роботи з розвитку творчих здібностей дітей та молоді.....	27
ВИСНОВКИ.....	29
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	31

Приклад оформлення вступу курсової роботи

ВСТУП

Проблемна ситуація. Соціальна робота з особами з інвалідністю є важливою та складною сферою, яка вимагає глибокого розуміння та емпатії. Основною проблемою виступають бар'єри соціальної інклюзії: Це можуть бути проблеми доступу, участі, представництва та повноважень. Ці бар'єри є суспільними і створюються з малою увагою до потреб людей з інвалідністю. Наприклад, недоступне фізичне середовище та транспорт, відсутність відповідних допоміжних пристроїв та технологій, неадаптовані засоби комунікації.

Актуальність. У сучасному світі розвиток технологій стає ключовим чинником змін практично у всіх сферах життя суспільства, що робить вдосконалення методів роботи та технологій має свою специфіку. Однією з важливих сфер, де ці технології мають великий вплив, є соціальна робота з людьми з обмеженими можливостями. Сучасні інноваційні рішення та методи дозволяють сприяти соціальній інтеграції та покращувати якість життя цієї вразливої групи.

Люди з обмеженими можливостями стикаються з унікальними проблемами та обмеженнями, які потребують уваги соціальних працівників, психологів, медичних працівників та інших спеціалістів. Водночас технологічний прогрес відкриває нові можливості для забезпечення інклюзії та підтримки цієї групи населення. Сучасні інструменти та інноваційні підходи дозволяють покращити доступ до освіти, працевлаштування, охорони здоров'я та інших життєво важливих ресурсів. У нашій роботі ми не тільки розглянемо інтеграцію технологій у соціальну роботу з людьми з обмеженими можливостями, а й розкриємо її суть, методи та інструменти, які допоможуть покращити життя цих людей.

Об'єкт курсової роботи: процес соціальної роботи з особами з інвалідністю.

Предмет курсової роботи: виклики та проблеми, з якими стикаються соціальні працівники при роботі з інвалідами. Це включає в себе аналіз бар'єрів соціальної інклюзії, ставлення до інвалідності, комунікаційні бар'єри. Основна увага приділяється розумінню цих викликів та пошуку стратегій їх подолання.

Мета курсової роботи: розроблення рекомендацій щодо профілактики та допомоги інвалідам.

Мета нашої роботи реалізується через наступні *наукові завдання*:

- визначити стан наукової розробки проблем соціальної роботи з людьми з інвалідністю;
- надати визначення основних понять дослідження: «соціальна робота», «технології соціальної роботи», «люди з інвалідністю»;
- обґрунтувати принципи та методи дослідження;
- виділити особливості людей з інвалідністю як клієнти соціальної роботи;
- надати теоретичне обґрунтування технології соціальної реабілітації соціальної роботи з роботою з інвалідами;
- охарактеризувати нормативно-правове регулювання роботи соціальної роботи з інвалідністю;
- проаналізувати статистичні методи дослідження проблеми інвалідності;
- зробити статичний аналіз дослідження проблеми інвалідності;
- розробити рекомендації щодо профілактики та допомоги інвалідам.

Гіпотеза. В гіпотезі цієї роботи ми будемо працювати з різноманітними технологіями та концепціями для розробки оптимальної стратегії роботи в цій сфері

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку літератури.

Приклад оформлення структури курсової роботи

РОЗДІЛ 1

**ІСТОРИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ
ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ВАЖКОВИХОВУВАНИМИ
ШКОЛЯРАМИ**

**1.1. Стан наукової розробки проблем соціальної роботи з
важковиховуваними школярами**

Проблема важковиховуваних школярів є однією з центральних соціальних проблем сьогодення. Її величезне соціальне значення стає особливо очевидним у кризові часи для всього суспільства.

Не кожна доросла людина відразу знайде адекватний і ефективний спосіб взаємодії з оточуючим його соціальним середовищем. Дитина, маючи обмежений запас соціального досвіду, здебільшого просто губиться серед безлічі варіантів і форм поведінки. Сплеск корисливої орієнтації широких верств населення країни, збільшення кількості соціально незахищених сімей, зростання жорстокості та насилля в суспільстві, незайнятість підлітків у вільний час, відсутність систематичної організації дозвілля школярів призвела до різкого збільшення кількості осіб шкільного віку з девіантною поведінкою [7, с. 157].

У вітчизняній психолого-педагогічній науці 20-30-х років ХХ ст. терміном «важковиховувані» позначали практично всіх дітей, навчання і виховання яких викликало труднощі. Важкі діти фактично включали всіх ненормальних дітей, які тепер класифікуються як особлива категорія. До важких належали також діти вулиці, неповнолітні правопорушники та інші діти, яких також характеризували як «морально неповноцінних».

**Приклади оформлення списку літератури
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015
(Приклади оформлення бібліографічного опису:
<https://library.znu.edu.ua/site/obyavlenia/SPISOK.pdf>)**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра салиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.

Блан оцінювання роботи науковим керівником

ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»Студент (студентка) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Номер групи, курс _____

Курсова робота з дисципліни _____
(назва дисципліни)

Тема курсової роботи _____

Дата захисту «__» _____ 20__

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

<i>I Критерії оцінювання</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>	<i>Бали за виконання</i>
<u>I. Підсумкове оцінювання рівня виконання роботи науковим керівником</u>		
<u>1. Якість виконання теоретичної частини курсової роботи:</u>	35	
1) актуальність;	5	
2) чіткість структури і логічна послідовність викладення матеріалу;	10	
3) якість і глибина наукового, теоретичного, методологічного та практичного аналізу проблеми;	5	
4) наявність авторського аналізу літературних джерел, підтверджена оригінальність тексту;	10	
5) грамотність цитування.	5	
<u>2. Правильність представлення емпіричних результатів та якість їхньої інтерпретації:</u>	15	
1) правильність отриманих емпіричних результатів;	10	
2) наявність висновків у розділах та загальних висновків роботи;	5	
<u>3. Відповідність вимогам оформлення роботи (нормоконтроль):</u>	10	
1) структура роботи;	5	
2) методичні правила оформлення роботи.	5	
<u>4. Вчасність виконання завдань курсової роботи:</u>	10	
1) відповідність плану виконання структурних частин роботи;	5	
2) відвідування консультацій	5	
З а г а л о м	70	

Глосарій до курсової роботи

Актуальність теми наукового дослідження - ступінь його важливості в даний момент в конкретній ситуації для розвитку соціальної сфери країни.

Абстрагування – метод наукового пізнання, який передбачає вичленення окремих властивостей предмету дослідження, а також відсунення «за дужки» всього, що заважає дослідницькій роботі.

Аналіз – метод наукового пізнання, пов'язаний з розкладом предмету дослідження на окремі складові та пошуком зв'язків між ними.

Відкритий плагіат – це неприховане використання результатів чужої науково-дослідницької роботи або її частини під своїм іменем для отримання матеріальної чи нематеріальної користі.

Гіпотеза – форма існування проблемного знання та метод формулювання і пояснення припущень у науково-дослідницькій роботі.

Загальнонаукові методи пізнання – сукупність методів логічної побудови пошукової роботи, які визначають основну сутність та зміст дослідження.

Завдання дослідження – інструменти конкретизації мети, які відображають послідовність дій для досягнення результату дослідження у соціальній роботі та адвокації.

Мета дослідження – усвідомлений образ очікуваного результату, на досягнення якого направлена діяльність дослідника.

Перевірка унікальності тексту – експертна дія, необхідна для перевірки та забезпечення ефективного написання та захисту курсових робіт з дисципліни «Технологія соціальної роботи».

Плагіат - акт привласнення чужої авторської думки або продукту без належного посилання. При цьому авторство має бути зафіксовано попередньо на відповідних матеріальних носія.

Предмет дослідження - сукупність чинників як зовнішнього, так і внутрішнього характеру, цілеспрямовано організованих впливів на розвиток конкретної ситуації у соціальній сфері.

Проблемна ситуація – це така ситуація, наявність якої підживлює пошук відповіді на невідомі питання, які скорочують відстань між бажаним та дійсним в організації людського існування.

Прихований плагіат – це приховане використання результатів чужої науково-дослідницької роботи або її частини під своїм іменем, в якому текст роботи зазнає несуттєвих стилістичних та структурних змін шляхом заміни окремих слів та виразів на їх синонімічні аналоги та схожі форми речень.

Об'єкт дослідження - сфера соціальної дійсності, в якій цілеспрямовано конструюється система взаємовідносин особистості та соціуму.

Соціальна сфера – сукупність інституцій, яка характеризує та задає умови життєдіяльності людини в соціальному просторі-часі.

Соціальна подія – маркер для фіксації виникнення та розвитку революційних змін у соціальному середовищі.

Соціальна проблема - суперечлива ситуація, що сформувалась в суспільному житті. Вона, як правило, носить масовий характер і зачіпає інтереси тих чи інших соціальних спільнот та інститутів.